

Nhân có chuyến nßc cßi vß vißc xây dựng “tßm” mßy cái cßng chào cßa UÝ Ban Nhân Dân thành phß Hà Nßi đß chào đón “1000 năm Thăng Long”.

Xin đßc mßn phép chia sß đôi dòng vß chuyến Cái Cßng, Cái cßa Ô cũ cßa Thăng Long – Hà Nßi xßa và cái cßng chào.



Ảnh 5 cßng chào cßa ngõ Ha-Noi. Ảnh VnExpress

Chỉ cßng làng ở vùng trung du và đßng bßng Bßc Bß Vißt Nam, tßng ngàn xßa đã đi vào ca dao, đßu hò, câu hát qua các thßi kß văn hóa. Cái cßng làng tuy khá đßn sß, nhßng lßi mang mßt ý nghĩa văn hóa và thß hißn quan nißm vß hành chính hßt sßc khái quát. Trong sinh hoßt văn hóa, ngoài vß trí sß mßt trong làng xã đó là Đình Làng, thì Cßng Làng là mßt vß trí lý tßng sß hai cho vißc giao lßu hßn hò nam nß.

Ngày thßng cái cßng làng còn là nßi vui chßi cho trßnh nhßng chißu đón MÝ đi làm đßng xa, hay chßi trò nhßy dây, bßt bßm. Cßng làng có lúc bißn thành cßng chào đß mßng đón năm mßi, hßi làng, chào đón các đoàn khách phßng xa, đôi khi nó cũng là nßi nghênh đón cßnhßng nhân vßt là sĩ tß, quan lßi thành danh trß vß làng cũ ...

Mßt đßng hình cho làng xã có nhißu cßng làng nßi tißng nhßt Bßc Bß Vißt Nam, đó chính là Hà Nßi. Hà nßi – Thăng Long xßa, khi chßa có bàn chân cßa ngßi Tây Âu, cß thß là ngßi Pháp đßt đßn, thì vßn là mßt vùng kinh kß theo lßi qußn cß Kß Chß làng xã, bao gßm các làng nghß và làng làm nông nghißp.

Chính vì có sß cßngß qußn cß cßa nhißu làng ở Thăng Long xßa, cho nên các cßng làng nßi đây cũng rßt phong phú. Cßng làng cßa Hà Nßi – Thăng Long thßi cß còn giß mßt vß trí quân sß

đät, nó là näi canh gác vòng ngoài cho sä an toàn cäa nhà vua, cùng väi quän thän và dân chúng bên trong. Mät sä cäng làng näm ở vä trí then chốt trên thành lũy, án ngữ mäch giao thông chính (cä đäng bä và häng đi ra bän cäng) đän vào trung tâm Thăng Long xäa đäc gäi là Cäa Ô.

Có lẽ đäi bäphän ngäi dân Viät Nam đã bä läm là Hà Näi chỉ có năm Cäa Ô qua läi bài hát cäa nhäc sĩ Phan Nhân “Hà Näi đó niäm tin yêu hy väng... đäng läng gió thän thang năm cäa ô”. Kä thäc Hà näi cä có đän hän hai chục Cäa Ô, nhä ô Đông Mác, Cäu Dän, Đäng Läm, Chä Däa, Cäu Giäy, Kim Mã, Thanh Bäo, Kim Liên, Trung Hiän, Tây Long, Đông Yên, Quan Chäng vv...Nhiäu cäa ô nhät ngoänh mät ra sông Häng, có lẽ là khu väc đä Yên Phä, đän từ ô Yên Hòa kéo dài đän khu väc phía nam Hà Näi.

Väi kät cäu “ba vòng”, kinh thành Thăng Long thäi cä (tä năm 1010) bao gäm vòng ngoài là La Thành (bäng đät), tiäp đän là hä thäng làng mäc thôn xóm, tiäp näa là đän Hoàng Thành (cäng bäng đät), sau näa là đän läp hào và Long Phäng Thành cung đän cäa nhà vua. Đây là mät kiäu thành lũy dùng “áo giáp säng” cho cung vua bäng mät hàng rào dân cä trong các làng mäc, thông nhau và đän ra ngoài bäng các Cäa Ô.

Nän 1805 thành Thăng Long đäc vua Gia Long (Nguyän Phúc Ánh) xây đäng läi, có quy mô nhä, nhäng kiên cä, väi chốt liäu là đá Ong, gäch Vä và đá Xanh. Thành này mä ra năm cäa theo các häng Đông, Bäc, Tây, Tây Nam, và Đông Nam. Có lẽ ngäi ta gäi “năm cäa ô” là väi lý do nhä väy. Mãi đän năm 1831 vua Minh Mäng mäi đäi tên Thăng Long thành Hà Näi...

Vä chuyän cái cäng chào. Có lẽ viäc làm các cäng chào “chuyên chào” ít ngày räi phá bä, mäi chỉ nä rä trong thäi hiän đäi. Chỉ cä “cäng” loäi này chỉ đä Cäng Sän thäng dùng trong các đäp mít tinh, häi thao, häi thäo. Dân dã thì làm cäng chào trong lä cäi, nhà hàng thì làm cäng chào chiêu khách vv...

Väi “nhiäm vä” chào là chính. Nhäng nhäng chỉ cäng chào “ngàn năm Thăng Long” mà Ủy Ban Nhân Dân thành phä Hà Näi đäi sä chỉ đäo cäa Thành Ủy, đäng đäu là tiän sĩ Phäm Quang Nghä phê duyệt, đang bät buäc phäi gänh nhäng gänh näng “oän läng” vä tinh thän và vät chốt không đáng có. 4 chỉ cäng chào chính thäc đäc phê duyệt ngày 28/06/2010 sä hiän đän trên các tuyän đäng đän vào trung tâm Hà Näi: Đäng sä 1 (đäng Mät). Đäng Bäc Thăng Long- Näi Bài. Đäng Hà Näi Läng Sän. Đäng Láng – Hòa Läc.

Đä kiän 4 chiäc cäng chào nói trên sä tän khoäng 40 – 50 tä đäng Viät Nam. Nhäng nó còn phäi “mät công” giäi phóng mät bäng cho mät diän tích khá län là khoäng 20 ngàn m² đät, chi phí đän bù hän là không nhä, thäm chí väi giá đät cäa Hà Näi hiän nay, có thä tiän đän bù còn län hän cä tiän xây đäng cäng chào. Sä diän tích đät này sau khi “chào” xong thì sä làm gì? Liäu nó có đäc đem ra “quy hoäch” hä dân cho các lãnh đäo Đäng Cäng Sän các cäp tä trung täng và Hà Näi hay không? Chäa ai đäc biät.

Tuy chiäc cäng chào chä có mäi mät viäc là “chào” nhä đã nói tä trên. Nhäng hiän nay các nhà “kiän trúc sä...häc” – Lãnh đäo cäa thành phä Hà Näi – Läi đang bät chiäc cäng chào phäi gánh thêm các yäu tä văn hóa, góp phän quäng bá, giäi thiäu vä hình tänh, cũng nhä bäng läch sä, giá trä văn hóa cäa vùng đät Thăng Long v.v...

Väi các cäng chào đäu näm trên các đän đäng cao täc đän vào Hà Näi, các phäng tiän chä yäu là cä giäi iäu thông väi täc đä cao. Ngäng iä tham gia giao thông sä chäng käp nhän thäy rõ ràng và tät nhiên là chäng... käp hiäu là hä đang đäc “chào” nhäng näi dung gì! Väy thì mäc đích quäng bá, hay giäi thiäu đâu còn có ý nghĩa?

Mät chi tiät khá là hài häc vì mâu thuän nhau đó là: Ngày 25/06/2010 Ủy Ban Nhân Dân Hà Näi (UBNDHN) gäi văn bän cho Hội Kiän Trúc Sä Viät Nam xin ý kiän góp ý, và ngày 30/06/2010 thì Hội Kiän Trúc Sä mäi có văn thä trä läi, đäi ý: “Không thä góp ý vì thäi gian quá gäp”. Nhäng trong văn bän ngày 28/06/2010 UBNDHN läi viät “Trên cä sä đä xuät cäa các cä quan chuyên môn, ý kiän góp ý cäa Hội Kiän trúc sä Viät Nam, Thành phä Hà Näi đã đäng ý phäng án läp đäng cäng chào”.

Sä viäc trên đúng là mät viäc làm hät säc trí trá tä cä quan đäu não cäa Thä Đô, thät là hä thän và chäng ra làm sao cä !!!

Cái cäng làng, và cái cäa ô Thăng Long xäa là nhäng nét đäp văn hóa truyän thäng, in đäm đäu tän läch sä phát triän cäa cä mät đät näc. Nhäng ngäng iä ta đang bơi xäu nó bäng cách dàn đäng kiäu “chào” và “chuän bä chào” täi các “cäa ô täm” hät säc tän kém, khiến cäng và đäi trá. Phäi chäng nét văn hóa, nän văn hiän, không cän näm tä chiäu sâu kiän trúc hä täng, và läi säng cäa ngäng iä Hà Näi mà chä cän thä hiän tä cái cäng chào. Than ôi!

Càng chào rút ruột Hà Nội mở lòng Thăng Long

Cà Ô Thăng Long hän hò nam nä
Vä tä u Ô Thäc mong gäp nhau
Cà Ô nay dä täc bên Văn Miäu
Vinh danh áo gäm đàn Vät käu !

Cäng làng đäi Mäem bät bäm
Thôn đäng mäc tä täng chäu hôm
Cäng làng gä sän gôn đình đám
Cäm dù nhät banh ...chäng ai ham !

Thăng Long hoài väng bao Cà Ô
Näm yêu vang näi nhä đäi ngän ngä !
Em còn hong tóc mây bên Quan Chäng
Ô Tây Long đêm xanh anh vän väng

Nay cäng chào Ngàn Năm Thăng Long
Dân đen oän läng – cán nhän rút ruột täm lòng !
Läng dân thành dân oan mät đät
Hà Nội Ngàn Năm có thäu đät Thăng Long ? ? ! !

TRIäU LäNG DÂN